

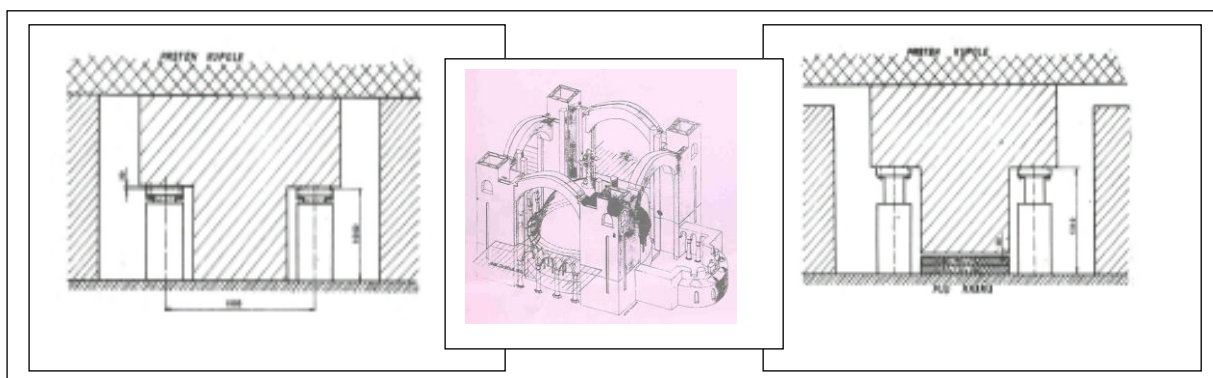
Подизање куполе храма Св. Саве у Београду

1989-2019-тридесет година касније

Градња храма Св. Саве започета је 1936. године. Настављена је тек 1984. године. Данас од потпуног завршетка градње храма дели нас можда највише још две године. Година 1989. у градњи храма је посебно значајна јер је тада у технологији градње урађено нешто ново. Купола је урађена на земљи и подигнута електрохидрауличним системом на коначну висину.

За то време, Индустрија хидраулике и пнеуматике Прва Петолетка из Трстеника и њен део за пројектовање оваквих система, ППТ-Инжењеринг из Београда, као референтни произвођач и пројектант електрохидрауличних система добијају задатак да реализују подизање куполе, а идеја набавке опреме и технологије дизања у иностранству је одбачена. Због тога је изазов постао још већи а одговорност огромна.

Задатак је био, подићи куполу високу 27 м и тешку око 4000 тоне на коначну висину од 43 м.

Купола је подигнута са 16 цилиндара груписаних у четири групе за ослањање. Сваки цилиндар је имао давач притиска да би се могла пратити расподела оптерећења, ход свака два цилиндра пратио је један давач хода како би се могло управљати синхроним кретањем. Подизање је рађено у корацима са подметањем бетонских плоча за ослањање после сваког корака дизања 220 (240) мм. Подизање је остварено са радним притиском око 300 бара. За то време није била уобичајена масовна примена пропорционалних разводника и давача хода тако да је тада ППТ-Инжењеринг направио велики корак ка напредним технологијама пројектовања модерних електрохидрауличних система.

Догађај подизања је за то време био јединствен, постојало је посебно место (трибина) на градилишту храма за праћење тока дизања у мају 1989. године. Колико је пажње било посвећено овом догађају говори и чињеница да је београдска компанија Енергопројект довела посебним чартер летом делегацију грађевинских стручњака из Ирака да прате грађевинске радове и технологију подизања.

Данас се сви радо сећамо овог догађаја који је посебно значајан у историји ППТ и посебно у историји ППТ-Инжењеринга јер је сопственим снагама решен велики изазов.